

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำควบกล้ำ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คุณค่าวรรณกรรมคำสอน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำควบแท้
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำควบกล้ำ

คำควบกล้ำ (อักษรควบ) หมายถึง พยัญชนะสองตัวเขียนเรียงกันอยู่ต้นพยางค์ และใช้สระเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงกล้ำเป็นพยางค์เดียวกัน เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์นั้นจะผันเป็นไปตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า

ประเภทของคำควบกล้ำ

๑) คำควบแท้ ได้แก่ พยัญชนะ ร ล ว ควบกับพยัญชนะตัวหน้า ได้แก่ ก ข ค
ป พ ผ ต ประสมสระตัวเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงพยัญชนะทั้งสองตัวพร้อมกัน
ดังตาราง

พยัญชนะต้น	ไก่อ	ชี	ควาย	ไป	พบ	ผี	ตาย
ร	กร กราบ	ขร ขรุขระ	คร ครอบ	ปร ปรับ	พร พระ	-	ตร ตรวจ
ล	กล กล้วย	ขล ขลาด	คล โคลง	ปล ปลา	พล เพลง	ผล ผลิ	-
ว	กว ไกว	ขว ขวาน	คว ควาย	-	-	-	-

บทร้อยกรองที่ใช้ ร ควบกล้ำ

ครอบครวัครุครึ้นเครงครวญเพลงแว่ว
ช่างเพริศแพรวไพละเสนาะเสียง
วางโครงการปรองดองไตร่ตรองเรียง
ความพร้อมเพรียงโปรดปรานลูกหลานรัก

(ผู้ประพันธ์ : นางสมบัติ ฤกษ์ขจรนามกุล)

บทร้อยกรองที่ใช้ ล ควบกล้ำ

ปลุกกล้วยสวนครวญเพลงบรรเลงหวาน
เสียงพลิวผ่านปล่องไฟไกลเกินฝัน
พลอยเพลิดเพลินปล่อยปลาทำตะวัน
ผูกเปลปล้นคลาดเคลื่อนเกลื่อนกลาดไกล

(ผู้ประพันธ์ : นางสมบัติ ฤกษ์ขจรนามกุล)

บทร้อยกรองที่ใช้ ว ควบกล้ำ

พอนั่งเกวียนมา	พาควายเลี้ยงขวา
ดูกว้างคันคว่ำ	ศึกษาความหมาย
ขวัญขอซื้อขวาน	ใส่พานเรียงราย
ปิดกวาดหยากไย่	ชักใยแมงมุม
มะขวิดคว่ำหน้า	ถือผ้าตราตุ้ม
แวนแคว้นคว้นรัม	หลบมุมหายใจ

(ผู้ประพันธ์ : นางสมบัติ ฤกษ์ขจรนามกุล)

ตัวอย่าง ประโยคที่มีคำควบกล้ำแท้

ประโยคที่ ๑	กล้าเล่นน้ำสงกรานต์
ประโยคที่ ๒	ขวัญนั่งแคร่ทำแผล
ประโยคที่ ๓	แม่ตรากตรำทำงานหนัก
ประโยคที่ ๔	นายพรานถือขวานเข้าป่า

๒) คำควบไม่แท้ ได้แก่ พยัญชนะ ร ควบกับ จ ช ท ศ ส แล้วอ่านออกเสียงแค่พยัญชนะตัวหน้า เช่น จริง ไม่อ่านออกเสียง ร แต่อ่านว่า จิง เป็นต้น ข้อสังเกตของคำควบ ทร เมื่ออ่านออกเสียงให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทรุดโทรม อ่านว่า ชุดโธม เป็นต้น

บทร้อยกรองคำควบกล้ำไม่แท้

ทรวดทรงทราบทราย	ทรุดโทรมหมายนกอินทรี
ม้ทรีอินทรียมี่	เทริดนนทรีพุทราเพรา
ทรวงไทรทรีพ้แทรกวัด	โทรมน้ส*ฉะเชิงเทรา
ตัว “ทร” เหล่านี้เรา	ออกสำเนียงเป็นเสียง “ซ”
	(ผู้ประพันธ์ : กำชัย ทองหล่อ)

หมายเหตุ : คำว่า *โทรมน้ส* อ่านว่า โทม-มะ-นัต ปัจจุบันไม่ปรากฏคำนี้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่ปรากฏคำว่า *โทมน้ส* อ่านว่า โทม-มะ-นัต หมายถึง ความเสียใจ, ความเป็นทุกข์ใจ

ตัวอย่าง ประโยคที่มีคำควบกล้ำไม่แท้

ประโยคที่ ๑	น้องทรายเก็บพุทราให้แม่
ประโยคที่ ๒	บ้านหลังนั้นเก่าและทรุดโทรม
ประโยคที่ ๓	เศรษฐีใหม่สร้างบ้านใหญ่โต
ประโยคที่ ๔	น้องสร้อยมีทรวดทรงสวยงาม